

zamoreta. Dejanje, o katerem je sodni dvor obsodbo izrekel, ni torej tako, o kakeršnem se govori v §. 262 k. pr., ni torej samo modifikacija pod obtožbo vzetega dejanskega obsega, ki predrugači pravoslovno ime obtoženega delikta, — ampak tisto dejanje je drugo samostojno dejanje, ki se mora posebej preganjati, o katerem se more v smislu §. 263 k. pr. samo po posebnem predlogu državnega pravdnštva soditi. Ker se pa tak predlog ni stavil niti prvotno v obtožnici, niti v glavnej obravnavi, je torej jasno, da je sodni dvor obtožbo nasproti predpisom §§. 263 in 267 k. pr. prekoračil, torej te postavne določbe prelomil, kar pa utemeljuje ničnost v pritožbo vzete razsodbe po §. 281 št. 8 k. pr. Morala se je torej ničnostna pritožba obtoženca uslišati, ter prva razsodba (oziroma odstavek, zoper kateri je merila pritožba) po §. 288 št. 3 kaz. pr. uničiti. Ob enem se je moral obtoženec oprostiti očitane mu pregreška.

Pravda za lastninsko pravico.

V pravdi predstojništva podružnice sv. Pavla po Maksimilijanu Rumplerji, župniku v Lipoglavu, in po ključarjih Janezu Levičniku in Antonu Kušarji proti Mihi Vrečarju, Franu Jozelju, Lenki Milavec, Jakobu Lenčetu, Jožefu Ferkovu, Jožefu Lampiču, Valentinu Zavašniku, Janezu Kotarju, Jožefu Miklavcu, vsi iz Podmolnika, Franu Črnetu iz Zadnje vasi in Martinu Jančarju iz Šentpavla, je c. kr. deželna sodnija v Ljubljani za pravico izrekla:

Toženi Miha Vrečar, France Jozelj, Lenka Milavec, Jakob Lenče, Jožef Ferkov, Jožef Lampič, Valentin Zavašnik, Janez Kotar, Jožef Miklavc, vsi iz Podmolnika, France Črne iz Zadnje vasi in Martin Jančar iz Šentpavla obsodijo se:

- a) da imajo pripoznati, da so parcele: št. 798/a, travnik s 4 orali 1192 □°, št. 798/b, pašnik, travnik z 32 orali 568 □° (kateri parceli imenujeta se „Cerkovšica“) in št. 804, travnik „Čašček“ z 1 oral. 1023 □° izključljiva in neomejena last in posest v faro Lipoglavsko inkorporirane podružnice svetega Pavla, in

b) da se morajo zategadelj v prihodnje zdržavati vsakega vloma v to cerkveno last in posest. (Razsodba od 30. decembra leta 1875, št. 5856.)

Razlogi prvega sodnika.

Tožeče cerkveno predstojništvo zahteva, da naj toženi pripoznajo, da so v pravdi stoječe parcele izključljiva in neomejena last in posest v Lipoglavsko faro inkorporirane podružnice svetega Pavla; in da se naj toženi vsled tega obsodijo, da morajo v prihodnje vsako poseganje v to cerkveno last opuščati. Vse proti eksekuciji!

Po prilogi A. ad I. in po molčečem priznanji toženih je dokazano, da je svetega Petra cerkev v Ljubljani z 21. podružnicami vknjižena v deželno knjigo, da se je mej temi podružnicami nekedar nahajala tudi cerkev sv. Pavla pod Molnikom, da je ta podružnica pozneje iz svetega Petra fare izločena ter fari v Lipoglavu priključena bila.

S certifikatom urada pri deželnej knjigi kranjskej dato 4. marca 1865 pod A. ad I. je dalje vsled §. 111 in 112 obč. sod. reda dokazano, da se je 4. marca 1865 na podlagi dovoljenja od 25. februvarja 1865, št. 1011, podružnica svetega Pavla pod Molnikom pri cerkvi svetega Petra v Ljubljani odpisala, in ob enem v novo vlogo v glavno knjigo XVII., fol. 181 prenesla, pri katerej novej vlogi pa se je tudi zabeležilo, da obstoji iz treh v predstoječo pravdo dejanih parcel, potem iz parcel: št. 51, (cerkev z 24 □°); št. 799, (gozd v Križah z 459 □°) in št. — „britof“ s 54 □°. —

Tožniki so torej dokazali, da je svetega Petra cerkev v Ljubljani z 21. podružnicami kot neomejena lastnica v deželnej knjigi vknjižena, da so vprašavne parcele del podružnice svetega Pavla, da so te parcele kot del omenjene podružnice tudi v deželnej knjigi zaznamenovane, in da so torej lastnina omenjene podružnice cerkve. (§§, 354, 357, 359, 360, 362, 428 in 431 obč. drž. zak.)

Gledé na §§. 321 in 441 obč. državnega zakonika mora se pa tudi pripoznati, da je predstojništvo podružnice svetega Pavla od 4. marca leta 1865, to je, od tedaj, kar je lastninska pravica tej cerkvi na korist v deželnej knjigi vknjižena, v pravno^m posest teh parcel stopilo, ter si od tedaj z ozirom na

§. 1467 obč. drž. zak. po preteku treh let neomejeno pravico priposestvovalo.

Gledé na §. 354 obč. drž. zak. opravičeni so tožniki, s substanco in prihodki dotičnih parcel po svojej volji ravnati, ter vsakega družega izključiti od te substance in omenjenih prihodkov.

Toženi odgovarjajo, da so te parcele, katere je župnik Rumpler meseca maja 1868 v najem oddal, in katere so oni potem, ne mené se za najem in najemnike, pokosili, s priposestovanjem v lastninsko pravico si pridobiti, ker so s svojimi predniki vred te parcele, od meseca maja 1868 ali tudi od 28. avgusta 1871 nazaj računjeno, mej 30. in tudi 40. leti izključljivo, javno in mirno posedovali, ter uživali, na njih seno kosili in tudi živino pasli.

Nesumljive priče Jakob Jager, Luka Lampel in Jožef Keber so po zahtevi §. 136 in 137 obč. sod. reda dokazale, da so toženi s svojimi predniki v govoru stoječe parcele — od meseca maja 1868 in tudi od 28. avgusta 1871 mazaj računjeno, mej 30. in tudi 40. leti javno, mirno izključljivo, in neprestano posedovali in uživali, na njih seno kosili in živino pasli. Luka Lampel je potrdil, da so toženi tudi listje grabili, ker rase konec travnika nekoliko hrastičevja. Po izjavi Jožefa Kebra je ta ali oni tožnik v omenjenem hrastičevji tu in tam tudi kaj posekal: pred mnogimi leti pa so tožnikov predniki iz hrastov, ki so na mestu sedanjega hrastičevja stali, napravili berv čez potok na poti proti Šentlenartu.

Vse tri priče potrdijo, da so toženi in njihovi predniki vse prihodke od teh parcel uživali, in jarke na njih čistili in popravljali.

Kake pravne razmere da so obstajale gledé teh travnikov, pričam ni znano.

Ali po priznanji toženih je dokazano, da so toženi za užitek teh parcel vsakoletni davek in 17 svetih maš á po 17 grošev vsakokratnemu župniku v Lipoglavu plačevali.

Gledé teh okoliščin so tudi izprašane priče potrdile, da so čule o njih, in da jim je cerkovnik, ki je groše za maše pobiral, pravil o tej stvari.

Gledé na te okoliščine, in gledé na to, da so toženi s predlogom dekana Matija Broliha, naj bi denar za vsako mašo od 17 grošev povišali na 1 gld. 7 grošev, zadovoljni bili, smel bi se jim k večjemi užitek do dotičnih parcel prisoditi, nikedar pa

ne lastninska pravica (§§. 478, 509, 512 in 513 obč. drž. zak.), ker toženi niso dokazali, da so bili opravičeni in da so še opravičeni, s substanco in s prihodki teh parcel po svojej volji ravnati, ter izključiti vsacega družega (§. 354 obč. drž. zak.) Po §. 359 obč. drž. zak. se pravica do substance od pravice do prihodkov le tedaj ločiti sme, če lastnik v to dovoli, ali pa, če se je ta ločitev po zakonitej naredbi zaukazala. Iz gole okoliščine, da se vsako leto od kakega zemljišča gotova svota plačuje, se pa kratko nikar sklepati ne sme, da je lastninska pravica razdeljena. (§. 360 obč. drž. zak.)

Ker so toženi samo dokazali, da so parcele posedovali, da pa so pri tem substanco nespremenjeno puščali; ker so na te parcele odpadle vsakoletne davke plačevali, in vsakokratnemu župniku v Lipoglavu za 17 svetih maš 17 grošev za mašo, od 26. maju 1861 dalje pa vsled predloga dekana Broliha vsako leto za vsako mašo znesek 1 gld. 35 kr. dajali, ne more kot dokazano veljati, da so si lastninsko pravico pridobili po priposestovanji, ker ravno glavnega kriterija lastninske pravice dokazali niso, to je, da so bili opravičeni s substanco in s prihodki po svojej volji ravnati in izključiti vsakega družega. — — — —

Ker se toženim tudi naturalna posest ne sme prisoditi, in ker imajo k večjemu pravico do užitka, tako so vsi daljni dokazi, katere so toženi v tem oziru ponudili, brezvplivni in nedopustljivi.

Ker so tožniki pravno last do v pravdo dejanih parcel dokazali, in ker toženi z naturalno svojo posestjo in z lastninsko po priposestovanji bajé pridobljeno pravico prodreti niso mogli, moralo se je tožnej zahtevi popolnoma ustreči.

V stroške, po sodnji pomanjšane, morali so se toženi obsoditi po §§. 398, 401, 403 obč. sod. reda in po §. 24 zakona od 16. maja 1874, št. 69, drž. zak.

Z odločbo od 14. septembra 1876, št. 8259, je c. kr. nad sodnija v Gradci prvosodnisko razsodbo pokončala, ter odbila tožbe zahtevo.

Razlogi družega sodnika.

Tožniki operajo svojo zahtevo in oziroma svojo lastninsko pravico do dotičnih parcel v prvej vrsti na priposestevanje, katero

se je izvršilo s tem, da se je dné 4. marca 1865 ta lastninska pravica vpisala v kranjsko deželno knjigo, in da je od tedaj že več kot tri leta preteklo. Kakor pri vsakem priposestovanji mora se tudi pri tabularnem priposestovanji po §. 1460 obč. drž. zak. tik zmožnosti osebe in predmeta, in tik preteka določenega časa zahtevati pravičnost, poštenost in pristnost posesti.

V tem slučaju pa tožniki niso trdili in se tudi iz priloge A. ad I. razvideti ne dá, da so na podlagi naslova v tabularno posest stopili, to je na podlagi pravnega naslova, iz katerega bi izvirala lastninska pravica. Vpis v deželno knjigo izvršil se je jedino le na podlagi dovoljenja k odpisu (aufsandungsurkunde), katero dovoljenje izdala je svetega Petra cerkev v Ljubljani, ker se jej je ravno prilično videlo, da se podružnica sv. Pavla izloči iz okrožja glavne cerkve. V tem dovoljenji je posestni obseg omenjene podružnice sicer specificiran, ali to specificiranje se sklicuje samo na kataster, kar je iz dovoljenja jasno razvidno. Ali pravni naslov, vsled katerega bi si bila podružnica ali pa glavna cerkev pridobila lastninsko pravico do omenjenih parcel, v tem dovoljenji niti z jedno besedico naznanjen ni.

Vpis v deželno knjigo se torej ni opiral na veljaven naslov. Gledé pridobljenja tabularne posesti se cerkveno predstojništvo na bona fides sklicevati ne sme, ker je moralo vedeti in je dejansko tudi vedelo, da so vprašavne parcele že mnogo let v naturalnej posesti toženih, tako da se ima vpis v deželno knjigo smatrati za tihotapno pridobljenje tabularne posesti. Tabularna posest tožnika pogreša vse tiste pogoje, brez katerih se priposestovanje izvršiti ne dá.

Ali tudi večkratni poskusi, s katerimi je hotela cerkev omenjene parcele v najem oddati, ne pričajo, da je cerkev imela lastninsko pravico do teh zemljišč. Ker toženi so s pričami dokazali, da so s svojimi predniki mej več kot 40 leti, tedaj mej časom, v katerem se izvrši vsako priposestovanje, vprašavne parcele neprestano posedovali, to je, da so v tem času prihodke uživali. Trditev tožnikov, da se je to posedovanje v smislu §. 1497 obč. drž. zak. pretrgalo, omajala se je vsled lastnega pripoznanja tožnikov, da se poskusi, tožence s tem k pripoznanju cerkvenih pravic prisiliti, da so se oddale parcele v najem, nikedar posrečili niso.

Iz tega sledi, da toženi svojo posest kakor pravico izvršujejo, in da se iz te izvršitve po poskusih cerkvenih nikedar iztirati niso dali. Vsled tega neopravičena je tudi tožnikov trditev, da se imajo toženi, ker so za svete maše poprej vsak po 17 grošev, sedaj pa vsi skupaj 35 gld. na leto plačevali, za najemnike, plačila za maše pa za najemnino smatrati. Razen omenjenega dokaza s pričami, podpira tožene tudi odločno priznanje tožnikov, da so toženi ob času vložene tožbe izvrševali naturalno posest.

Tožbina zahteva pogreša torej v vsakem oziru zakonite podlage, tako da se je morala odbiti.

Z določbo od 21. oktobra 1874, št. 7662, je potem c. kr. najvišji sodni dvor nadsodnijsko odločbo potrdil, sklicevaje se na njene razloge.

Zakupojemnik zamore se z uspehom upreti eksekuciji visečih plodov na zemljiščih njemu v rabokup izročeni, dovoljenej proti zakupodavcu.

C. kr. trgovsko sodišče dunajsko dovolivši vsled prošnje dr. M. Kubelke proti K. P., iz Sežane, zastran dolžnih 5000 gld. s pripadki vred z odlokom od 21. avgusta 1876, št. 20581, sekvestracijo visečih plodov na eksekuta suhem in mokrem gruntu*) ležečem na Sežanščini in popisanem v istem odloku, zaprosilo je c. kr. okrožno sodišče goriško za izvedenje uknjižbe dovoljene eksekucije v deželnih knjigah. Izvedši to uknjižbo vsled svojega odloka od 3. septembra 1876, št. 7909, odstopilo je c. kr. okrožno sodišče goriško zadevne akte c. kr. kotarskemu sodu sežanskemu s prošnjo, da uvede sekvestra g. dr. P. proti eksekutu v njegova zemljišča in c. kr. kotarski sod sežanski zaukazal je z odlokom od 4. septembra 1876, št. 3564, sodnemu poslužitelju, da uvede rekšega sekvestra v eksekutov grunt.

Ko je c. kr. sodniji poslužitelj Svitoslav Bekar dovoljeno eksekucijo izvršiti hotel, uprla se je uvedenju sekvestra v ekseku-

*) Pod „susim grunтом“ razumevajo Brkinje poslopjā, pod „mokrim grunтом“ pa polja, travnike, pašnike in vinograde.